

DESAPAREIX LA COL·LECCIÓ 'CATALUNYA TEATRAL'

L'editorial Millà, un centenari amb pèrdues

FRANCESC FOGUET

La llibreria-editorial Millà del carrer de Sant Pau de Barcelona ha decidit deixar de publicar les seves col·leccions de teatre perquè, com era previsible, no li són rendibles i els seus llibres no poden competir amb els de les editorials més potents. La notícia ha passat més aviat desapercibuda entre els cenacles culturals i, malgrat la importància que té, sembla que no ha preocupat seriosament gairebé ningú. Ni tan sols aquells que, per la seva dedicació a la cosa pública, haurien d'estar amatents a calibrar la significació i l'abast que té el fet insòlit que una editorial amb cent anys d'història, al servei del teatre i de la cultura popular, opti per plegar veles tot just l'any del seu centenari.

No és estrany que una editorial artesanal com la de la nissaga Millà no pugui sobreviure enmig de la voracitat d'unes empreses editores que imposen, cada vegada més, criteris agressius de rendibilitat econòmica. Però el buit desolador que deixarà la Millà –o altres editorials petites– és difícil que aquestes empreses s'engresquin a omplir-lo o que tinguin cap mena de nostàlgia per les velleïtats culturals que donen un negoci tan miserable. I la literatura dramàtica, no ens enganyéssim pas, deu ser un dels gèneres amb més déficits de vendes del mercat editorial. La fragilitat de les col·leccions teatrals n'és una bona prova: tot i la seva diversificació a partir de la dècada dels vuitanta, les editorials s'ho miren molt abans de publicar teatre i els títols se succeeixen amb comptagotes.

QUI OMPLIRÀ EL BUIT?

Qui editarà, doncs, les obres que s'aplegaven fins ara en la històrica col·lecció *Catalunya Teatral*? Qui gosarà divulgar autors del llegat escènic català

Els Millà no poden fer front a la competència de les col·leccions teatrals

com, posem per cas, Frederic Soler, Apelles Mestres, Adrià Gual, Josep Maria Folch i Torres, Joan Puig i Ferrer, Carles i Ferran Soldevila, Ramon Vinyes, Lluís Capdevila i Lluís Elías? Qui publicarà les nombrosíssimes obres dels autors del teatre amateur de sempre, com ara Francesc Lorenzo, Assumpta González, Nicasi Camps, Martí Camprubí i Agustí Soler? Qui obrirà les seves portes, en generós eclecticisme, als *nous autors* que prenguin el relleu de Josep Maria Muñoz Pujol, Alfred Badia, Joan Abellan, Miquel Maria Gibert i Toni Cabré, entre molts d'altres? Qui omplirà, al cap i a la fi, el buit que ocupava, amb prou feines, la tenacitat dels Millà i que enllaçava el vuit-cents amb els anys trenta i aquests amb els noranta?

Quan, l'any 1932, es creà la col·lecció *Catalunya Teatral* es volgué que fos una biblioteca

popular de teatre que, amb una acurada presentació en el seu moment, oferís obres d'autors de totes les tendències i de tots els gèneres. S'hi inclourien, així, les peces selectes i les populars, les clàssiques i les renovadores, les dels autors consagrats i les dels nous valors. I s'intentaria de tenir en compte, en especial, els elencs amateurs per facilitar-los obres que permetessin de renovar-ne, de tant en tant, els repertoris. L'objectiu era ben diàfan: es volia que totes les obres representatives de la dramaturgia catalana –clàssica i contemporània–, com també les estrangeres traduïdes al català, passessin a engruixir una autèntica "antologia de la literatura escènica", posada al servei del teatre indígena.

Amb aquests propòsits, abans del fatídic 1939, edità obres dels autors catalans de

més prestigi (Santiago Rusiñol, Apelles Mestres, Adrià Gual, Josep Maria de Sagarra, Carles Soldevila) i dels dramaturgs estrangers de primera fila (Henrik Ibsen, Bernard Shaw i Octave Mirbeau), però també donà cabuda a nombrosos autors avui encara més sepultats en l'ombra dels temps (Avel·lí Artís, Miquel Poal-Aregall, Agustí Collado, Víctor Mora, Carme Montoriol, etcètera). Represa l'edició a partir de 1946, la col·lecció teatral sobrevisqué els anys de dictadura amb moltes penes i massa treballs i, a partir de la dècada dels setanta, experimentà un tímid salt qualitatiu amb la inclusió en el seu catàleg d'autors emblemàtics, com ara Manuel de Pedrolo i Josep M. Benet i Jornet, i últimament de dramaturgs de les darreres promocions (Sergi Belbel i Ignasi Garcia Barba). La seva voluntat de servei al

teatre féu possible, al capdavant, de dotar d'una mínima plataforma de difusió els escriptors contemporanis que no trobaven cap altra sortida a la publicació dels seus textos dramàtics i, alhora, d'una via de renovació dels repertoris dels grups amateurs o independents més inquietos. Fidel als seus orígens, la col·lecció tampoc no ha deixat de publicar les obres dels gèneres més populars (comèdies, melodrames, vodevils...) d'autors vinculats, majoritàriament, als grups d'aficionats.

DIVULGACIÓ TEATRAL

Catalunya Teatral ha estat, en definitiva, una obra excel·lent de divulgació del teatre català que ha sobreviscut, a empenyes i rodolons, als pitjors anys de la història col·lectiva. La seva continuïtat al llarg de tantes dècades és una fita excepcional en la cultura d'aquests rodals, però el seu estroncament deixa deseparat un espai important de la creació dramàtica catalana. Les companyies d'aficionats, els autors de les noves fornades i els lectors de teatre perden una col·lecció que, amb les mancances que vulgueu, els oferia obres de pràcticament totes les èpoques i tots els gèneres. La llibreria continuarà al seu lloc, com sempre, amb la pols de molts anys i els llibres escampats per tots els racons. Quan mirem cap a la *Catalunya Teatral* ens doldrà, tanmateix, de no veure-hi la filera més llarga i de no descobrir-hi un nou llibre que se sumi als més de 300 títols editats. Malauradament, l'editorial Millà, avivada per la cultura popular, sembla ofegar-se en l'acrapadora contingència de la societat mediàtica d'avui i reclama que un patrimoni d'aquesta envergadura no sigui engolit –per desídia, gasiveria o ignorància– en l'oblit o la indiferència.

ELS LLIBRES MÉS VENUTS

Del 4 al 10 de gener. Amb la col·laboració del Gremi de Llibreteres i de les llibreries Àncora y Delfin, FNAC, Documenta, Proa-Espais, Bosch, Crisol, Ona i Laie, Llibreria 22, Catalonia, Les Voltes, La Rambla, Casa del Llibre, Robafaves i Tres i Quatre.

FICCIÓ

L'últim llibre de Sergi Pàmies
Sergi Pàmies. Quaderns Crema

Cambres d'acer inoxidable
Ferran Torrent. Columna

Adreça desconeguda
Kressmann Taylor. La Magrana / RBA

L'herència d'Eszter
Sándor Márai. Empúries / Salamandra

Jaume el conqueridor
Albert Salvadó. Columna

City
Alessandro Baricco. La Magrana

Albert Salvadó

NO FICCIÓ

Verbàlia
Màrius Serra. Empúries

CAT. Un anglès viatja per Catalunya...
Matthew Tree. Columna

37 de franquisme a Catalunya
Francesc Cabana. Pòrtic

Sobre el nacionalisme
Isabel-Clara Simó. Columna

L'univers, els déus i els homes
Jean-Pierre Vernant. Empúries

Versió original
Diversos autors. Planeta

Isabel-Clara Simó